

Короткова Юлія Михайлівна,
професор кафедри мовної підготовки
Національної академії внутрішніх справ,
доктор педагогічних наук, професор

РОЛЬ КУРСАНТСЬКОГО НАУКОВОГО ГУРТКА «МОВА ТА КОМУНІКАЦІЯ В ПРАВООХОРОННІЙ ГАЛУЗІ» ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ

Особливу роль у формуванні цих умінь відіграють наукові гуртки, які створюють додаткові можливості для розвитку комунікативних здібностей курсантів, їхньої наукової та творчої активності.

Важливим етапом у формуванні майбутнього спеціаліста є самостійна робота студента, зокрема залучення найкращих представників до науково-дослідної роботи (НДР). Загально прийнято, що НДР студентів – це система методів, засобів і заходів для засвоєння ними в процесі навчання різних етапів науково-інноваційного циклу, що включає фундаментальні й прикладні дослідження. Також НДР є одним із найважливіших засобів ефективної підготовки кваліфікованих фахівців через оволодіння основами професійної творчої діяльності, методами, прийомами й навичками виконання науково-дослідних робіт, розвитку креативності, наукової інтуїції, самостійності й практичне застосування їх для вирішення завдань і наукових проблем [1; 2; 3; 4].

Важливою формою НДР є студентські й курсантські наукові гуртки, участь в яких забезпечує інтеграцію теоретичних знань та практичних умінь, що особливо важливо в умовах майбутньої служби в органах правопорядку.

Однією з провідних характеристик майбутнього поліцейського є належним чином сформована в нього комунікативна компетентність, Вона охоплює не лише володіння

державною мовою на належному рівні, а й уміння застосовувати мовні засоби в професійних ситуаціях, дотримуючись норм офіційно-ділового стилю, етики спілкування та міжкультурної комунікації. Особливу роль у формуванні цих умінь відіграють наукові гуртки, які створюють додаткові можливості для розвитку комунікативних здібностей курсантів, їхньої наукової та творчої активності.

З 2024-25 навчального року на кафедрі мовної підготовки Національної академії внутрішніх справ на постійній основі функціонує науковий гурток *«Мова та комунікація в правоохоронній галузі»*, членами якого стають курсанти першого року навчання спеціальності «Право» та «Правоохоронна діяльність».

Метою гуртка є усвідомлення майбутніми поліцейськими ролі мови та комунікації в роботі правоохоронця. Задля реалізації зазначеної мети під час роботи гуртка вирішуються такі завдання:

- поглиблення знань з української мови;
- формування навичок й умінь усного та писемного ділового мовлення;
- розвиток ораторського мистецтва та вмінь вести переговори;
- формування умінь працювати з правничою термінологією;
- розвиток наукового мислення, формування дослідницьких умінь і навичок тощо.

Формами роботи гуртка є такі.

1. Науково-дослідні проєкти. Курсанти готують доповіді, тези та статті з питань комунікації в правоохоронній сфері.
2. Круглі столи та дискусії. Обговорення проблем правничої мови, культури мовлення та етики спілкування.
3. Практичні тренінги. Модельовання ситуацій службового спілкування, переговорів, допитів, судових виступів.

4. Дебати та ораторські конкурси. Формування впевненості у публічних виступах, розвиток критичного мислення.

Практичним значенням діяльності гуртка є:

– підвищення рівня мовної культури майбутніх правоохоронців;

– удосконалення навичок міжособистісного та міжкультурного спілкування;

– готовність до ефективної комунікації в умовах конфлікту та стресу;

– формування позитивного іміджу майбутнього працівника поліції в суспільстві.

Протягом 2024-25 навчального року члени гуртка відвідували засідання, на яких презентували та обговорювали такі теми:

– Роль мови та спілкування у роботі поліцейського;

– Вербальні та невербальні засоби спілкування та їх роль у роботі правоохоронця;

– Особливості спілкування поліцейського з дітьми різного віку, дітьми під час війни;

– Особливості спілкування поліцейського з різними категоріями громадян дорослого віку;

– Фемінітиви в юридичному дискурсі;

– Гендерні аспекти у спілкуванні поліцейського;

– Психологічні засади використання кримінального жаргону;

– Молодіжні субкультури та молодіжний сленг;

– Мовна ситуація в Україні у період повномасштабної війни;

– Мовна політика та мовне законодавство в Україні у 21 столітті;

– Презентація наукової доповіді.

Окрім традиційної участі в засіданнях, члени гуртка ставали учасниками таких заходів:

1) XX Всеукраїнська науково-практична конференція «Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи»;

2) кафедральний круглий стіл «Естетика українського слова»;

3) кафедральний круглий стіл «Українська мова: кризь терни тисячоліть»;

4) Всеукраїнський молодіжний конкурс есе «Я маю право на...»;

5) конкурс на кращого знавця життя і творчості Т. Г. Шевченка «Я на сторожі коло їх поставлю слово»;

6) III етап XXV Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика;

7) науковий семінар для здобувачів вищої освіти «Мовні особливості спілкування в мережі Інтернет»;

8) науковий підсумковий круглий стіл «Культура професійного мовлення поліцейського» для членів гуртка.

Таким чином, діяльність курсантського наукового гуртка «Мова та комунікація в правоохоронній галузі» є важливим інструментом у процесі підготовки майбутніх офіцерів. Його діяльність сприяє підвищенню комунікативної компетентності курсантів, формує у них професійну мовну культуру, навички ефективної взаємодії з громадянами та колегами.

Подальший розвиток гуртка буде спрямований на розширення форм науково-дослідної діяльності, використання сучасних освітніх технологій та активне залучення курсантів до міжвузівського наукового співробітництва.

Список використаних джерел

1. Готюр О. І., Деніна Р. В., Волинський Д. А., Кочержат О. І. Роль науково-дослідної роботи студента у формуванні майбутнього фахівця. *Art of medicine*. 2019. № 3. С. 85–88. URL: <https://art-of-medicine.ifnmu.edu.ua/index.php/aom/article/view/368>.

2. Лісецька І. С. Роль студентського наукового гуртка у підготовці майбутніх висококваліфікованих спеціалістів. Сучасна педіатрія. Україна. 2020. № 2 (106). С. 104–107. DOI 10.15574/SP.2020.106.104. URL: <https://med-expert.com.ua/journals/wp-content/uploads/2020/05/19.pdf>.

3. Луцак І. Студентські наукові гуртки як активна складова формування фахових компетентностей здобувачів освіти. Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»). 2023. № 4 (22). С. 72–84.

4. Трефаненко І. В., Хухліна О. С. Студентський науковий гурток як вид науково-дослідної роботи студентів. Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник української медичної стоматологічної академії. 2017. Т. 17. Вип. 1 (57). С. 78–281.

Костицький Михайло Васильович,
головний науковий співробітник ІПНПЕ
НАН України, доктор юридичних наук,
професор, дійсний член (академік) НАПр
України, почесний академік НАПН
України, заслужений юрист України,
заслужений професор Національної
академії внутрішніх справ

МОВНІ ПИТАННЯ ЯК «ПРИЧИНИ» РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

1. Мова є природнім феноменом, який проявляється у кожній сформованій нації та є свідченням її (нації) достатнього цивілізаційного розвитку. Українська мова як мова давньоруських племен та вид слов'янських мов сформувалася не менше, як кілька тисяч років тому. Вона належить до т. зв. групи індоєвропейських мов та є найближчою до санскриту – мови давніх аріїв, які кількома хвилями колонізували теперішні землі Індії та Ірану починаючи з третього тисячоліття д. н. е.